

Dublin Core

Μανόλης Γεργατσούλης

Καθηγητής

Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και
Μουσειολογίας

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

manolis@ionio.gr

Πως ξεκίνησε το Dublin Core

- Η ονομασία του Dublin Core προκύπτει από το Dublin Ohio (USA) και όχι από το Dublin Ireland.
- Το Dublin Ohio είναι η έδρα του μη κερδοσκοπικού οργανισμού **OCLC (Online Computer Library Center)**.
- Η ιστορία του Dublin Core ξεκινά το 1995.
- Επίσημη ιστοσελίδα: <https://dublincore.org/>

Μανόλης Γεργατσούλης
Μάρτιος 2021

2

Στόχοι του Dublin Core

- Η απλότητα δημιουργίας και διατήρησης:
 - Μη ειδικοί να μπορούν να δημιουργούν περιγραφικές εγγραφές για αποτελεσματική ανάκτηση σε δικυωμένο περιβάλλον.
- Κοινά κατανοητή (διαθεματική) σημασιολογία.
 - Αυξημένη ορατότητα και προσβασιμότητα.
 - Κατάλληλο για το μη ειδικό της αναζήτησης.

Χρήση του Dublin Core

- Είναι ένας βασικός **πυρήνας** στοιχείων.
- Δεν είναι υποκατάστατο άλλων πλουσιότερων περιγραφικών προτύπων.
- Περιέχει 15 «ευρύχωρα» στοιχεία για τη περιγραφή πόρων.
 - Πλούσιες περιγραφές σε απλή μορφή.
- Υποστηρίζει «σημασιολογικά σταυροδρόμια» και αντιστοιχίσεις με υπάρχοντα πλουσιότερα πρότυπα.

Dublin Core – Simple

- Το Dublin Core έχει 15 στοιχεία.
- Κάθε στοιχείο είναι προαιρετικό και επαναλαμβανόμενο.
- Η σειρά με την οποία παραθέτουμε τα στοιχεία δεν παίζει κανένα ρόλο.
- Τα 15 στοιχεία χωρίζονται σε 3 κατηγορίες:
 - **Περιεχόμενο:** Περιγράφουν το αντικείμενο.
 - **Πνευματική Ιδιοκτησία:** Περιγράφουν το copyright και τη δημιουργία.
 - **Στιγμιότυπο:** Περιγράφουν την εισαγωγή και διαχείριση.

Τα στοιχεία του Dublin Core

Creator	Title	Subject
Contributor	Date	Description
Publisher	Type	Format
Coverage	Rights	Relation
Source	Language	Identifier

Στοιχεία για την Πνευματική Ιδιοκτησία(1/2)

- **Creator** (Δημιουργός): πρόσωπο, οργανισμός, υπηρεσία που είναι ο κύριος υπεύθυνος για τη δημιουργία του πόρου.
- **Contributor** (Συντελεστής): πρόσωπο, οργανισμός, υπηρεσία που έχει συμβάλει στο περιεχόμενο του πόρου.
 - **Παραδείγματα**: μεταφραστής, εικονογράφος, κριτής.
- **Publisher** (Εκδότης): Ένα πρόσωπο, οργανισμός ή υπηρεσία ο οποίος έχει καταστήσει τον πόρο διαθέσιμο.

Στοιχεία για την Πνευματική Ιδιοκτησία (2/2)

- **Rights** (δικαιώματα): πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα που αφορούν τον πόρο. Τυπικά η πληροφορία για τα δικαιώματα περιλαμβάνει δηλώσεις για κάθε είδους δικαιώματα που αφορούν τον πόρο συμπεριλαμβανομένων και των πνευματικών δικαιωμάτων. Στις πιθανές τιμές του στοιχείου περιλαμβάνεται ένας σύνδεσμος (URL ή URI) προς μια δήλωση copyright, μια δήλωση για τη διαχείριση των δικαιωμάτων ή μια παραπομπή σε έναν εξυπηρετητή ο οποίος μπορεί να παρέχει τέτοιες πληροφορίες με δυναμικό τρόπο.

Στοιχεία για το Περιεχόμενο (1/2)

- **Title** (τίτλος): η ονομασία του πόρου.
- **Language** (γλώσσα): περιγράφει την γλώσσα του πόρου.
- **Relation** (σχέση): αναφορά σε σχετιζόμενο πόρο.
- **Source** (προέλευση): Αναφορά σε σχετιζόμενο πόρο (ηλεκτρονικό ή έντυπο) από τον οποίο προέρχεται ο περιγραφόμενος πόρος (συνολικά ή εν μέρει).
- **Subject** (θέμα): λέξεις, φράσεις κλειδιά ή κωδικοί προερχόμενοι από ταξινομικά συστήματα που αναπαριστούν το θέμα του πόρου.

Στοιχεία για το Περιεχόμενο (2/2)

- **Description** (περιγραφή): περιγραφή του πόρου (π.χ. περίληψη, πίνακας περιεχομένων, μια γραφική αναπαράσταση, περιγραφή σε ελεύθερο κείμενο).
- **Coverage** (κάλυψη): Η χρονική ή χωρική κάλυψη του πόρου.

Στοιχεία για το Στιγμιότυπο

- **Date** (ημερομηνία): ένα χρονικό σημείο ή μια χρονική περίοδος που σχετίζεται με ένα γεγονός που αφορά τον κύκλο ζωής του πόρου (όπως για παράδειγμα ημερομηνία δημιουργίας, έκδοσης, πρόσκτησης, καταλογογράφησης).
- **Identifier** (αναγνωριστικό ή προσδιοριστής): Μια ακολουθία χαρακτήρων ή ένας αριθμός που χρησιμοποιείται για να προσδιορίζει μοναδικά τον πόρο. Παραδείγματα για διαδικτυακούς πόρους είναι τα URLs and URNs.
- **Type** (τύπος): Ο τύπος του πόρου (π.χ. Ιστοσελίδα, ποίημα, άρθρο, τεχνική έκθεση, λεξικό κ.λ.π.)
- **Format** (μορφότυπο): Το μορφότυπο του αρχείου του πόρου, το φυσικό μέσο ή οι διαστάσεις του πόρου.

Dublin Core Qualified

Dublin Core Qualifiers

Οι **εξειδικευτές** (qualifiers) επεκτείνουν το απλό Dublin Core (simple ή unqualified Dublin Core) προσφέροντας:

- Βελτίωση της σημασιολογικής ακρίβειας του Dublin Core δια μέσου της χρήσης των εξειδικευτών.
- Εξειδίκευση του στοιχείου (element refinement)
- Περισσότερη λεπτομέρεια στην περιγραφή
- Σύστημα κωδικοποίησης (encoding scheme)
- Χρήση απλών κανόνων καταλογογράφησης.

Κατηγορίες εξειδικευτών

Το Dublin Core Qualified παρέχει δύο είδη εξειδικευτών:

- Εξειδίκευση Στοιχείων (Element Refinement)
- Κωδικοποίηση Τιμών (Encoding Schemes)

Εξειδίκευση Στοιχείων

- Προσφέρει μεγαλύτερη **λεπτομέρεια** σε αυτόν που τη χρειάζεται.
- Κάνει την σημασία ενός στοιχείου στενότερη ή πιο ειδική.
 - **Παραδείγματα:** «Date Created» και «Date Modified»
- Δεν τροποποιεί ή επεκτείνει, σε καμιά περίπτωση τη σημασία του στοιχείου.
- Αν το λογισμικό δεν καταλαβαίνει κάποιο εξειδικευτή, μπορεί με ασφάλεια να τον αγνοήσει! Στην περίπτωση αυτή η πληροφορία παραμένει γενικά σωστή και χρήσιμη (απλά χάνεται η εξειδίκευση).
- Η κάθε υλοποίηση μπορεί να χρησιμοποιεί επιπλέον εξειδικευτές για να χρησιμοποιηθούν σε τοπικές εφαρμογές ή εξειδικευμένα πεδία εφαρμογών. Αυτοί οι εξειδικευτές μπορεί να μην είναι κατανοητοί από άλλες εφαρμογές. Μπορούν όμως να υιοθετούνται και να επαναχρησιμοποιούνται και από άλλες κοινότητες χρηστών.

Dublin Core: Στοιχεία που δεν εξειδικεύονται

Τα ακόλουθα στοιχεία του Dublin Core δεν διαθέτουν εξειδικευτές:

- Creator
- Subject
- Publisher
- Contributor
- Type
- Identifier
- Source
- Language
- Rights

Dublin Core: Εξειδίκευση Στοιχείων (1/2)

Στοιχείο	Εξειδίκευση
Title	Alternative
Description	Table Of Contents Abstract
Date	Created Valid Available Issued Modified Copyrighted Submitted
Format	Extent Medium
Coverage	Spatial Temporal

Dublin Core: Εξειδίκευση Στοιχείων (2/2)

Στοιχείο	Εξειδίκευση
Relation	Is Version Of Has Version Is Replaced By Replaces Is Required By Requires Is Part Of Has Part Is Referenced By References Is Format Of Has Format Conforms To

Κωδικοποίηση Τιμών (Encoding Schemes)

- Δηλώνει ότι μια τιμή είναι
 - Ένας όρος από ελεγχόμενο λεξικό (π.χ., Library of Congress Subject Headings)
 - Χαρακτήρες μορφοποιημένοι με συγκεκριμένο τρόπο (π.χ., «2003--05--02» σημαίνει «2 Μαΐου», όχι «5 Φεβρουαρίου»)
- Τα σχήματα κωδικοποίησης διευκολύνουν την ερμηνεία των τιμών των στοιχείων.
- Ακόμα και αν ένα σχήμα δεν είναι γνωστό από τον ερμηνευτή (λογισμικό), η τιμή πρέπει να είναι «κατάλληλη» και χρησιμοποιήσιμη για ανακάλυψη πόρων.

Dublin Core: Στοιχεία που δεν διαθέτουν κωδικοποίηση τιμών

Τα ακόλουθα στοιχεία του Dublin Core δεν διαθέτουν εξειδικευτές για κωδικοποίηση τιμών:

- Title
- Creator
- Description
- Publisher
- Contributor
- Rights

Κωδικοποίηση Τιμών (1/2)

Στοιχείο	Σχήμα κωδικοποίησης
Date	W3C--DTF DCMI Period
Type	DCMI Type Vocabulary
Format	IMT
Identifier	URI
Source	URI
Language	ISO 639--2 RFC 1766
Relation	URI

Κωδικοποίηση Τιμών (2/2)

Στοιχείο	Σχήμα κωδικοποίησης
Subject	LCSH MeSH DDC UDC LCC
Coverage	DCMI Point ISO 3166 DCMI Box DCMI Period W3C--DTF

Παραδείγματα κωδικοποίησης τιμών

- Στοιχείο **Language** (γλώσσα) που περιγράφει την γλώσσα του πόρου.
 - Παραδείγματα τιμών με βάση το ISO 639-2: **eng** (για Αγγλικά), **gre** (για Ελληνικά), **rus** (για Ρώσικα).
- Στοιχείο **Date** (ημερομηνία) που περιγράφει ένα χρονικό σημείο ή μια χρονική περίοδος που σχετίζεται με ένα γεγονός που αφορά τον κύκλο ζωής του πόρου.
 - Παραδείγματα τιμών με βάση το W3C--DTF: **2020-04-27**, ή (αν δεν είναι γνωστή η ημέρα) **2020-04** ή (αν γνωρίζουμε μόνο το έτος) **2020**.

Κωδικοποίηση τιμών του στοιχείου **Type**

- **Text** (βιβλία, άρθρα, email, fax, ...)
- **Image** (εικόνες, κινούμενες εικόνες, διαγράμματα, ...)
- **Sound** (μουσικό CD, αρχείο μουσικής, ομιλία, ...)
- **Interactive Resource** (υπηρεσίες συζήτησης, ...)
- **Service** (τραπεζικές υπηρεσίες, υπηρεσία Z39.50, ...)
- **Software** (λογισμικό υπολογιστή)
- **Dataset** (πίνακες, βάσεις δεδομένων, ...)
- **Event** (συνάντηση, έκθεση, συνέδριο, δίκη, γιορτή,...)
- **Collection** (συλλογή τεκμηρίων)

Ευχαριστούμε για τη προσοχή σας!

